

# Prop. 70 L

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

---

## Endringer i skatteloven (om skatt av formue og inntekt)

*Tilråding fra Finansdepartementet 8. mars 2013,  
godkjent i statsråd samme dag.  
(Regjeringen Stoltenberg II)*

### 1 Innledning og sammendrag

Finansdepartementet foreslår i denne proposisjonen en utvidelse av gruppen barn og unge som får fritak for formuesskatt ved alvorlig personskade og tap av forsørger. Etter gjeldende rett er barn og unge som mottar engangserstatning for personskade etter reglene i lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven) kapittel 3, fritatt for formuesskatt fram til og med det året de fyller 21 år. Dette gjelder når skaden har ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne. Fritak for formuesskatt på erstatningsbeløp gjelder også for barn og unge som har fått engangserstatning etter skadeserstatningsloven for tap av forsørger. Disse reglene omfatter ikke kapital fra ulykkesforsikringer mv. som ikke har noen sammenheng med reglene for utmåling av erstatning i skadeserstatningsloven. Departementet ser ingen grunn til å forskjellsbehandle skadeserstatning og ulike former for personforsikringer i denne sammenhengen. Et forslag om større skattemessig likebehandling av ytelser til barn og unge som følge av alvorlig personskade eller tap av forsørger, ble sendt på høring 14. desember 2012 med frist for merknader innen 25. januar 2013.

Departementet foreslår at formuesfritaket i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 4-22 utvides til også å gjelde for engangsutbetaling av ulykkes-, sykdoms- og ufø-

reforsikring til barn og unge, samt for engangsutbetaling av ulykkesforsikring eller dødsfallsforsikring til etterlatte personer under 21 år ved død. I proposisjonen fremmes det også forslag om at erstatning til barn og unge etter lov om yrkesskade- og ulykkesforsikring 16. juni 1989 nr. 65 (yrkesskade- og ulykkesforsikringsloven) skal være omfattet av fritaket, samt erstatning etter utenlandsk erstatningsrett. Departementet fremmer videre forslag om å oppheve kravet til at skaden må ha ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne.

Departementet foreslår i proposisjonen at reglene om særskilt ligning av barn og unge i skatteloven § 2-14 femte ledd skal gjelde for alle ytelser som går inn under formuesfritaket for erstatning og personforsikring i skatteloven § 4-22. Departementet foreslår at endringene gis virkning fra og med inntektsåret 2012.

### 2 Bakgrunn

Når alvorlig personskade oppstår, vil mulighetene til å få kompensasjon for økonomisk tap avhenge av de nærmere omstendighetene. Noen vil ha en ansvarlig skadevolder å holde seg til, og kan få tilkjent erstatning etter skadeserstatningsloven. Skadevolder kan også ha en ansvarsforsikring som sikrer den skadelidte erstatning etter loven, for eksempel en bilansvarsforsikring. Dersom det fore-

ligger et ansvarsgrunnlag, har skadelidte i slike situasjoner bl.a. krav på erstatning for økonomisk tap, herunder tap i framtidig erverv som følge av skaden. I de tilfeller der personskaden har medført at skadelidte har fått en varig og betydelig skade av medisinsk art, vil skadelidte kunne ha krav på menerstatning fra skadevolder etter skadeserstatningsloven § 3-2. Dette er ikke kompensasjon for økonomisk tap, men erstatning for tapt livsutfoldelse og andre ikke økonomisk målbare byrder.

For barn under 16 år, skal erstatning for personskade følge en standardisert metode etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a som omfatter både erstatning for økonomisk tap og menerstatning. Ved erstatningsutmålingen tas det utgangspunkt i skadelidtes grad av medisinsk uførhet. For tilfeller der denne er under 15 pst., tilkjennes ikke erstatning.

I andre tilfeller kan skadelidte ha krav på utbetaling fra en ulykkesforsikring, sykdomsforsikring eller uføreforsikring. Disse kan være tegnet individuelt, typisk av foreldre, eller kollektivt gjennom arbeidsgiver, skole, barnehage, idrettslag el. I disse tilfellene er det som hovedregel ikke tale om dekning av den forsikredes økonomiske tap. Forsikringssummen kan kreves etter forsikringsavtalen når forsikringstilfellet har inntrådt, f.eks. ved medisinsk invaliditet når årsaken er en ulykke. Slike forsikringer gjelder normalt en fast pengesum. Det kan også være angitt at deler av utbetalingen skal være en hjelpestønad eller særskilt utgiftsdekning.

Det finnes både rendyrkede ulykkesforsikringer, sykdomsforsikringer og uføreforsikringer, og kombinasjoner av disse.

Ulykkesforsikringer gir utbetaling hvis den forsikrede blir varig medisinsk invalid som følge av ulykke. Den utbetales ikke ved sykdom. Uførekapital er en engangsutbetaling som utbetales ved varig arbeidsuførhet. En uføreforsikring retter seg normalt ikke mot mindreårige barn, og utbetales gjerne ikke før man er 18 år. Uføreforsikringer kan også utbetales i terminer, f.eks. månedlig, og kalles da uførerente. Sykdomsforsikring gir rett til utbetaling hvis man rammes av en alvorlig sykdom. Forsikringer som går under navnet «barneforsikring» eller «barnekasko» kan inneholde dekning både ved ulykke og sykdom.

Ulykkesforsikringer har ofte krav om en viss grad av medisinsk invaliditet. Dersom forsikringen utbetales ved lavere medisinsk invaliditet enn 100 pst., vil forsikringsutbetalingen bli redusert forholdsmessig. For uføreforsikring er det ofte krav om ervervsmessig uførhet på minst 50 pst., og for utbetaling av sykdomsforsikring et krav om alvorlig sykdom.

### 3 Gjeldende rett

Barn og unge som får engangserstatning som kompensasjon for framtidig tap av arbeidsinntekt eller tap av forsørger, er fritatt for inntektsbeskatning av erstatningsytelsen. Det samme gjelder ved engangsutbetaling av ulykkesforsikring mv. Barnet er skattepliktig for avkastning av erstatnings- eller forsikringsbeløp, men det er innført regler som skal lempe beskatningen for visse aldersgrupper på forvaltningsstadiet av erstatningen. Disse reglene er imidlertid ikke gitt anvendelse for engangsutbetalinger som kommer fra personforsikring, herunder ulykkesforsikring.

Engangserstatning for personskade som er utmålt i henhold til skadeserstatningsloven kapittel 3, er fritatt for formuesskatt fram til og med fylte 21 år. Dette gjelder når personskaden har ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne. Fritaket omfatter også erstatning der erstatningen i hovedsak utmåles etter reglene i skadeserstatningsloven. Dette gjelder bl.a. erstatning etter lov om erstatning ved pasientskader mv. 15. juni 2001 nr. 53 (pasientskadeloven) og lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. 20. april 2001 nr. 13 (voldsoffererstatningsloven). Tilsvarende gjelder utbetaling med grunnlag i frivillig og tvungen ansvarsforsikring, herunder bilansvarsforsikring. Fritaksregelen gjelder derimot ikke for engangsutbetaling av personforsikring som følge av personskade.

Barn og foreldre lignes normalt sammen fram til fylte 16 år. Fra 17 års alder lignes barn særskilt etter hovedreglene, i klasse 1. Formue og inntekt av engangserstatning for personskade etter skadeserstatningsloven kapittel 3 kan likevel lignes særskilt også for yngre barn, uten noen aldersgrense nedad. Det sikrer at den skadelidte uansett alder får sitt eget bunnfradrag ved formuesligningen og eget personfradrag ved inntektsligningen. Eget personfradrag betyr at den unge får et inntektsfradrag som i 2013 er kr 47 150. Avkastning inntil kr 47 150 vil dermed være skattefritt. Heller ikke denne regelen gjelder for kapital fra personforsikring.

Fra 22 års alder inntreder det normal formuesskatteplikt for all erstatningskapital i tillegg til den løpende inntektsskatteplikten for kapitalavkastningen. I lys av denne skatteplikten tas det ved utmåling av erstatningens størrelse etter skadeserstatningsloven hensyn til antatt framtidig skattebelastning i forvaltningsperioden. Denne antatte skattebelastning, kalt skatteulempen, gjør at erstatningsbeløpene blir høyere enn

det de ellers ville ha vært. Det er nødvendig for at skadelidte skal få full erstatning i form av et engangsbeløp. Dersom denne skatteulempen ble fjernet gjennom mer omfattende og livsvarige skattefritak, ville erstatningsbeløpene gå ned. Derfor ville ikke mer omfattende skattefritak uten videre være noen netto fordel for de skadelidte.

En erstatning eller forsikring som utbetales i terminer vil ikke være formuesskattepliktig før de enkelte terminer har forfalt, jf. skatteloven § 4-2 første ledd bokstav c. Det er derfor ikke en skattepliktig formue for den forsikrede før de enkelte terminer kommer til utbetaling. Terminutbetalinger av forsikring, som er mest vanlig for uføreforsikring til personer over 18 år, skal dessuten gå til dekning av leveomkostninger, og gir normalt ikke en slik akkumulering av kapital som tilsier et formuesfritak.

## 4 Høringen

Et forslag om utvidelse av formuesfritaket for utbetalinger til barn og unge som følge av alvorlig personskade eller tap av forsørger ble sendt på høring 14. desember 2012, med frist for merknader innen 25. januar 2013. Den foreslåtte utvidelsen omfattet engangsutbetalinger av ulykkes-, sykdoms- og uføreforsikring, samt dødsfallsforsikring ved død til etterlatte personer under 21 år. Videre ble det foreslått å utvide formuesfritaket for skadeserstatning til også å gjelde engangserstatninger til barn og unge etter yrkesskade- og forsikringsloven, samt erstatning for personskade og tap av forsørger etter utenlandsk erstatningsrett. I tillegg ble det i høringsnotatet foreslått å oppheve kravet om at personskaden har ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne. Departementet foreslo samtidig at adgangen til særskilt ligning av barn og unge skulle utvides til å gjelde for alle ytelser som er omfattet av formuesfritaket i skatteloven § 4-22. Etter forslaget i høringsnotatet skulle endringene tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2012.

Departementet har fått 11 høringsuttalelser. Alle høringsinstanser som har gitt kommentarer støtter forslagene. *Personskadeforbundet LNT* mener at tilbakevirkningen må gå lenger tilbake i tid enn foreslått av departementet. *Finans Norge* uttaler at det bør vurderes om formuesfritak for livrenter bør endres tilsvarende. Disse merknadene behandles nærmere nedenfor.

## 5 Departementets vurderinger og forslag

### 5.1 Utvidelse av formuesfritak

Departementet mener at formuesbeskatning av engangserstatning utmålt etter skadeserstatningsloven og engangsutbetaling av personforsikringer som følge av alvorlig personskade eller tap av forsørger, bør likestilles. For utbetaling av ulykkesforsikring vil det normalt være krav om alvorlig skade. I mange tilfeller er det et nærmere krav om medisinsk invaliditet. Barn og unge som opplever dette kan ofte få en svært vanskelig økonomi, i tillegg til den generelt tyngende situasjonen som en slik personskade gjerne fører til. Til forskjell fra barn og unge som har en ansvarlig skadevolder å holde seg til, vil disse barna heller ikke ha krav på kompensasjon som tar sikte på full dekning av det økonomiske tapet.

Departementet mener derfor at det bør innføres et formuesfritak for personer under 21 år som får engangsutbetaling av forsikring som følge av alvorlig personskade.

Etter departementets oppfatning bør utvidelsen omfatte ulykkesforsikringer. Om forsikringen har et annet navn, f.eks. barneforsikring eller barnekasko, skal ikke ha noen betydning, så fremt det er forsikringer som gir engangsutbetaling etter forsikringsavtale med medisinsk invaliditet som følge av ulykke. Departementet ser heller ingen grunn til å skille mellom invaliditet som følge av ulykke eller alvorlig sykdom og uførhet som oppstår av andre grunner. Departementet foreslår derfor at fritaket også skal omfatte engangsutbetaling fra sykdomsforsikring eller uføreforsikring som er utløst av skade, lyte eller sykdom. Forslaget gjelder forsikringsutbetalinger fra både norske og utenlandske forsikringsselskaper.

For skattyter som fyller 21 år eller mindre i inntektsåret, og som har fått engangserstatning for tap av forsørger etter skadeserstatningsloven kapittel 3, er det gitt fritak for formuesskatt. Dette omfatter barn som har mistet en forelder etter en skadevoldende handling. Departementet foreslår at utvidelsen av formuesfritaket også skal gjelde for engangsutbetaling av ulykkesforsikring eller dødsfallsforsikring ved død til etterlatte personer under 21 år. Dette skal likevel ikke omfatte utbetaling av vanlig pensjonssparing/pensjonsforsikring til etterlatte. Slike forsikringer innebærer delvis en sparing gjennom forsikringen på avdødes hånd. Etter departementets oppfatning er det ikke grunnlag for å behandle slik sparing annerledes

enn annen formue på avdødes hånd, som går i arv til barna.

Formuesfritaket i skatteloven § 4-22 omfatter i dag kun engangserstatning som er fastsatt i henhold til regler og prinsipper i skadeserstatningsloven kapittel 3. Dette innebærer at engangserstatninger for personskade og tap av forsørger som er utmålt etter yrkesskadeforsikringsloven delvis faller utenfor formuesfritaket etter gjeldende regler. Yrkesskadeforsikringsloven gir en tvungen forsikringsordning som dekker en arbeidsgivers erstatningsansvar m.m. for yrkesskader, yrkessykdom og dødsfall i arbeid hos ansatte. Erstatning for personskade og tap av forsørger etter denne loven kan være aktuelt for unge som skades eller blir syke i et arbeidsforhold. Tilsvarende gjelder for barn som er etterlatte av arbeidstaker som dør i arbeidsulykke eller av yrkessykdom. Yrkesskadeforsikringsloven har et todelt system der deler av erstatningen utmåles etter skadeserstatningsloven kapittel 3, mens andre deler utmåles etter egne utmålingsregler. Etter gjeldende regler er det kun den delen av erstatningen som utmåles etter skadeserstatningsloven kapittel 3 som er fritatt formuesskatt. Departementet ser ingen grunn til å forskjellsbehandle erstatning som er fastsatt etter yrkesskadeforsikringsloven. Departementet foreslår derfor at formuesfritaket utvides til å omfatte engangserstatning for personskade og tap av forsørger etter yrkesskadeforsikringsloven.

En frivillig ansvarsforsikring dekker rettslig erstatningsansvar som den forsikrede kan pådra seg i situasjoner som er nevnt i forsikringsavtalen. Utbetaling av personerstatning etter en slik ansvarsforsikring i Norge vil følge skadeserstatningslovens regler for utmåling av erstatning, og er derfor allerede omfattet av formuesfritaket.

Erstatning som har grunnlag i pasientskadeloven og voldsoffererstatningsloven blir også i all hovedsak utmålt etter reglene og prinsippene i skadeserstatningsloven. Det gjelder også erstatningsutbetalinger etter en rekke andre legale ansvarsforsikringsordninger, herunder bilansvarsforsikring, produktansvarsforsikring og legemiddelansvarsforsikring, samt ordninger med tvungen ansvarsforsikring i lov om sjøfart 24. juni 1994 nr. 39 (sjøloven) og lov om luftfart 11. juni 1993 nr. 101 (luftfartsloven). Departementet mener derfor at erstatning etter disse lovene allerede er omfattet av formuesfritaket. For å presisere dette foreslår departementet en tilføyelse til lovteksten i § 4-22, der det framgår at fritaket omfatter engangserstatning for personskade og tap av forsørger *«som i hovedsak utmåles etter prin-*

*sippene i skadeserstatningsloven kapittel 3»*. Dette skal tydeliggjøre at erstatning med ansvarsgrunnlag i annen lovgivning faller under fritaket når erstatningsutmålingen i hovedsak følger reglene og prinsippene i skadeserstatningsloven.

Departementet ser ingen gode grunner til at barn og unge som har fått erstatning etter utenlandsk erstatningsrett, ikke skal omfattes av fritaket. Et barn som for eksempel blir skadet i en trafikulykke på ferie i utlandet, og som blir tilkjent erstatning i henhold til utenlandsk erstatningsrett, bør ha samme rett til fritak som barn og unge som får erstatning etter norsk erstatningsrett. Dette omfatter også erstatning som utbetales på grunnlag av utenlandsk ansvarsforsikring. Det kan imidlertid være store forskjeller mellom norsk og utenlandsk erstatningsrett både med hensyn til vilkår for erstatning og utmåling av erstatning. Enkelte land kan ha regler hvor erstatningsutmålingen er basert på «punitive damages», dvs. at skadevolder ikke bare må dekke skadelidtes økonomiske tap, men også betale erstatning ut fra et straffehensyn. Dette kan gi erstatninger som langt overstiger nivået i norsk erstatningsrett, som er basert på prinsippet om erstatning for økonomisk tap. For å sikre størst mulig grad av likebehandling forslår departementet at fritaket også skal gjelde for erstatning etter utenlandsk erstatningsrett, så langt erstatningen er fastsatt etter hovedsakelig de samme prinsipper som i norsk erstatningsrett. Dette vil gjøre det mulig å begrense formuesfritaket i tilfeller der tilkjent erstatning langt overstiger et norsk nivå for erstatning.

Formuesfritaket i skatteloven § 4-22 første ledd forutsetter at personskaden, som skattyter har fått erstatning for, har ført til minst 50 pst. nedsett ervervsevne. Regelen kom inn i skatteloven som en lovfesting av en tidligere administrativ praksis om lempning av tilskadekomne barns skatt av billighetsgrunner. Unntaket er begrunnet i at fritaksbehovet er størst ved de alvorligste personskadene som medfører høy uførhetsgrad. I disse skadetilfellene blir barnet mest avhengig av at erstatningsbeløpets netto disponible beløp, sammen med trygdeytelser, sikrer dets økonomiske eksistens gjennom et langt voksenliv. Erstatningsbeløpene er da store, og normal formuesskatt på dem ville blitt en større belastning. Ved lavere uføregrader vil personen i langt høyere grad kunne forvente en mer normal yrkesaktivitet og økonomi, slik at behovet for formuesskattefritak blir mindre.

Det har vist seg at kravet om minst 50 pst. nedsett ervervsevne for barn er vanskelig å praktisere for ligningsmyndighetene. Ervervsevne er et

mål på evnen til å utføre arbeid som fastsettes under hensyn til subjektive faktorer. Ved vurderingen skal det tas hensyn til skadelidtes muligheter til å skaffe seg inntekt ved arbeid som med rimelighet kan ventes av ham eller henne på bakgrunn av evner, utdanning, praksis, alder og muligheter for omskolering. Utenom de klare tilfellene der skaden er særlig omfattende, er det for mindreårige barn ofte problematisk for skattemyndighetene å gjøre seg opp en mening om disse faktorene og dermed fastsette graden av barnets nedsatte ervervsevne.

Vanskelighetene rundt fastsettelsen av ervervsevnen for barn ble tatt opp i Ot.prp. nr. 81 (1986-87) i forbindelse med innføringen av skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a, som regulerer standardisert erstatning til barn under 16 år ved personskader. Det ble lagt til grunn at det er lite treffsikkert å fastsette ervervsmessig uførhet for barn. Derfor ble det bestemt at graden av medisinsk uførhet heller skulle brukes som utgangspunkt ved utmåling av standarderstatningen etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a. Den medisinske uførheten fastsettes ved å se på den fysiske og/eller psykiske funksjonsnedsettelsen som en bestemt skade eller sykdom erfaringsvis forårsaker. Vurderingen gjøres uten hensyn til subjektive forhold ved skadelidte.

Et krav om 50 pst. nedsatt ervervsevne for formuesfritak etter skatteloven § 4-22 første ledd er krevende for ligningsmyndighetene å håndtere i praksis. Særlig gjelder dette for barn under 16 år, der den ervervsmessige uførheten ikke er fastsatt i forbindelse med erstatningsoppgjøret etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a. Skattemyndighetene må skjønnsmessig vurdere om skattyters ervervsevne er redusert med 50 pst. Dette er skjønnsmessige avgjørelser som skattemyndighetene ikke har spesielle forutsetninger for å foreta. Samme problem vil også oppstå for utbetalinger fra en ulykkesforsikring siden forsikringsselskapene som oftest kun fastsetter grad av medisinsk invaliditet i forbindelse med forsikringsoppgjøret, og ikke ervervsmessig uførhet.

Et alternativ for å begrense formuesskattfritaket i skatteloven § 4-22 første ledd, er å innføre krav om medisinsk invaliditet av en viss grad. Dette vil være administrativt enklere da den medisinske uførheten i de fleste tilfeller allerede er fastsatt ved erstatningsoppgjøret etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a eller i forbindelse med utbetaling fra en ulykkesforsikring.

Det er imidlertid flere svakheter ved å oppstille et krav om en viss grad av medisinsk invaliditet for formuesfritak. Avhengig av subjektive for-

hold hos skadelidte, kan samme medisinske invaliditetsgrad få ulik innvirkning på fremtidig ervervsevne. Eksempelvis vil det å miste en hånd kunne slå forskjellig ut for en med et akademisk yrke sammenlignet med en som har et mer praktisk yrke. Det er altså ingen gitt sammenheng mellom medisinsk invaliditet og ervervsmessig uførhet. Etter departementets oppfatning vil det derfor ikke være hensiktsmessig å benytte medisinsk invaliditet for å avgrense fritaket.

Departementet mener at hverken ervervsmessig eller medisinsk uføregrad er egnet som kriterium for å avgrense formuesfritaket. Både skadeserstatningslovens regler for erstatning til barn og forsikringsavtaler har imidlertid innebygget mekanismer som gir en nedre grense for medisinsk invaliditet for at erstatning eller forsikring skal komme til utbetaling. Etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a gis det kun erstatning dersom den medisinske uførheten er over 15 pst. For utbetalinger fra ulykkesforsikring, stilles det gjerne et krav om en viss medisinsk invaliditet. En bestemt grad av medisinsk invaliditet vil vanligvis gi en høyere ervervsmessig uføregrad. Medisinsk invaliditet på 15 pst. eller høyere vil i mange tilfeller tilsvare en nedsatt ervervsevne på minst 50 pst. Dette tilsier etter departementets oppfatning at det ikke er nødvendig å stille et krav i loven om minimum ervervsmessig eller medisinsk uføregrad for at formuesfritaket etter skatteloven § 4-22 skal komme til anvendelse. En opphevelse av dette kravet vil føre til at fritaket blir enklere å administrere, samtidig som fritaket fortsatt vil rette seg mot barn som har fått alvorlige personskader.

På denne bakgrunn foreslår departementet at formuesfritaket for visse erstatninger til barn i skatteloven § 4-22 utvides til også å gjelde for engangsutbetaling av ulykkes-, sykdoms- og uføreforsikring til barn, samt for engangsutbetaling av ulykkesforsikring eller dødsfallsforsikring til etterlatte personer under 21 år ved død. Departementet foreslår videre at kravet om at skaden må ha ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne, oppheves.

Det vises til forslag til endring av skatteloven § 4-22.

*Finans Norge* peker i sin høringsuttalelse på at det ble gjort unntak for erstatninger utmålt etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a etter nærmere regler da formuesskatt for livrenter ble innført. *Finans Norge* uttaler at det ved denne utvidelsen bør vurderes om det vil gi bedre konsistens om formuesfritaket for livrenter endres tilsvarende.

Med virkning for inntektsåret 2007 ble det innført formuesskatt for livrenter. Bakgrunnen var

ønske om å likestille ulike former for finansiell sparing. Som følge av at erstatning for personskade mv. før lovendringen var utmålt under hensyn til at livrenter var skattefri formue, ble det i overgangsregel gjort unntak for livrenter ervervet i sammenheng med erstatning tilkjent før 6. oktober 2006. I disse tilfellene kunne erstatning (for skatteulempe) bli redusert fordi kapitalen kunne plasseres i skattefrie liverenter, og innføring av formuesfritaket ville kunne virke urimelig. Dette gjaldt likevel ikke for standardisert erstatning til barn utmålt etter skadeserstatningsloven § 3-2 bokstav a, fordi det her er tatt hensyn til framtidig skatteplikt på den utmålte erstatningen. Etter innføring av generell skatteplikt for livrenter må det legges til grunn at erstatningsutmålingen generelt vil avspeile at livrenter er skattepliktige.

Den foreslåtte endringen innebærer at erstatnings- og forsikringskapital ved personskade mv. til barn og unge under 21 år er fritatt for formuesskatt. Dette gjelder uansett om midlene er plassert i livrente eller på annen måte (bankinnskudd, fast eiendom). Begrunnelsen for å gi et særlig formuesfritak for eldre erstatningskapital investert i livrenter før 2007, var at erstatningsutmålingen var blitt påvirket av det tidligere skattefritaket for livrenter. Denne begrunnelsen har ingen sammenheng med det foreslåtte formuesfritaket for erstatning/forsikring til barn og unge. Departementet kan derfor ikke se at en utvidelse av formuesfritaket for livrenter er en logisk følge av dette forslaget.

## 5.2 Særskilt ligning

For barn som har mottatt skadeserstatning som blir fritatt for formuesskatt etter skatteloven § 4-22, er det regler om særskilt ligning, jf. skatteloven § 2-14 femte ledd. Særskilt ligning sikrer at barnet får eget personfradrag ved inntektsligningen og bunnfradrag ved formuesligningen. Departementet foreslår at reglene om særskilt ligning av barn i skatteloven § 2-14 femte ledd skal gjelde for alle ytelser som går inn under fritaksbestemmelsen i skatteloven § 4-22.

Det vises til forslag til endring av skatteloven § 2-14 femte ledd.

## 6 Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget vil gi en økning i arbeidsbyrden for skatteetaten som følge av at flere skattytere blir omfattet av formuesfritaket og reglene om særskilt lig-

ning. Opphevelse av kravet om minst 50 pst. ervervsmessig uførhet vil på den annen side medføre en viss forenkling for skatteetaten fordi man ikke lenger trenger å vurdere barnets ervervsmessige uførhet.

De foreslåtte endringene i skatteloven tilsier visse nærmere endringer i regelverket for innrapportering av tredjemannsopplysninger. Det vil ikke være tid til å innføre slike endringer med virkning for inntektsåret 2012. Ligningen av denne gruppen for 2012 må basere seg på skattyters påstand og andre tilgjengelige opplysninger. Departementet vil komme tilbake til dette i løpet av 2013.

Forslaget antas ikke å ha nevneverdige provenyvirksomheter.

## 7 Ikrafttredelse

I høringsnotatet uttalte departementet at en er klar over at forskjellsbehandlingen av erstatning og forsikring som rettes opp ved dette forslaget, går flere år tilbake, men at en tilbakevirkende endring vil være meget krevende administrativt. Departementet foreslo derfor at endringene skulle gjelde fra og med inntektsåret 2012, dvs. for formue som fastsettes pr. 1. januar 2013.

*Personskadeforbundet LNT*, mener at forslaget burde få virkning lenger tilbake i tid enn 2012. *Personskadeforbundet* uttaler:

*«Som nevnt ovenfor viste Personskadeforbundet LTN (Landsforeningen for trafikkskadde) allerede i 1992 at skadeserstatningslovens § 3-2a medfører at barn under 16 år ikke får den erstatning som lovgiver tilsiktet ved utformingen av loven. Høyesterett sendte i 1993 i den så kalte ølbergdommen også et sterkt signal til lovgiver om at denne paragraf ga urimelige resultat. Personskadeforbundet LTN har deretter ved flere anledninger tatt opp behovet for lovendring knyttet til barns erstatningsrettslige vern og ikke minst voldsoffers erstatningsrettslige vern. Det vises i denne anledning til Personskadeforbundets høringsuttalelse til nye regler om standardisert personskadeerstatning, NOU 2011: 16.*

*Etter 22. juli attentatet gjennomførtes viktige endringer i voldsoffererstatningsloven som*

*Personskadeforbundet i åren før hadde fremmet krav om. Endringen i voldsoffererstatningsloven ble gitt tilbakevirkende kraft fra 1. januar 2011.*

*Dessverre er fortsatt ikke ski 3-2a forandret hvilket medfører at barn under 16 som ble skadet*

*den 22. juli, og barn som er påført varige skader etter svineinfluensavaksinering og som har fått sin skade godkjent som en pasientskade, ikke vil få den erstatning som ble lovgiver ønsket i lovforarbeidene. For disse barn vil erstatningsutbetaling fra ulykkes- og uføreforsikringer være av svært stor velferdsmessig betydning.*

*Departementet erkjenner at forskjellsbehandlingen som skal rettes opp ved gjeldende forslag går flere år tilbake. Personskadeforbundet LTN er enig i dette men mener at meget krevende administrativt arbeid ikke er god nok grunn til å la vær å la f. eks vaksineskadde barn og barn som ble skadet 22.juli ikke å omfattes av lovendringen.»*

I tillegg til de administrative utfordringene ved å gi endringene tilbakevirkende kraft, vil departementet peke på at det vil det være vanskelig å fast-

sette et bestemt tidspunkt for tilbakevirkning som er velbegrunnet og som ikke vil slå tilfeldig ut. Departementet vil også presisere at endringene vil få virkning framover i tid for de nevnte gruppene, til fylte 21 år, selv om den skadegjørende handling har skjedd før 2012.

I samsvar med det som tidligere er varslet, foreslår departementet at endringene bør gjelde fra og med inntektsåret 2012, dvs. for formue som fastsettes pr. 1. januar 2013.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i skatteloven (om skatt av formue og inntekt).

---

**Vi HARALD,** Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i skatteloven (om skatt av formue og inntekt) i samsvar med et vedlagt forslag.

---

## Forslag

### til lov om endringer i skatteloven (om skatt av formue og inntekt)

#### I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-14 femte ledd skal lyde:

(5) Barn som lignes sammen med foreldre etter reglene i første ledd og som har mottatt engangserstatning eller annen ytelse som omfattes av § 4-22, kan lignes særskilt for formue og avkastning av ytelsen. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i første punktum.

§ 4-22 skal lyde:

§ 4-22. Skattefrihet for visse engangserstatnings- og forsikringsutbetalinger til barn

(1) Skattyter som fyller 21 år eller mindre i inntektsåret, er fritatt for formuesskatt på:

- a. engangserstatning for personskade og tap av forsørger som i hovedsak utmåles etter prinsippene

i skadeserstatningsloven kapittel 3 og yrkes-skadeforsikringsloven.

- b. engangserstatning for personskade og tap av forsørger etter en annen stats erstatningsrett, så langt erstatningen er fastsatt etter hovedsakelig tilsvarende prinsipper som i norsk erstatningsrett.

- c. engangsutbetaling av ulykkes-, sykdoms- eller uføreforsikring ved skade, sykdom eller lyte.

- d. engangsutbetaling av ulykkesforsikring eller dødsfallsforsikring ved tap av forsørger.

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

#### II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.